

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ФІЛОСОФІЯ, КУЛЬТУРОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Засновано у 2011 р.

ВИПУСК 22

МАРІУПОЛЬ
2021

УДК 3(05)

Вісник Маріупольського державного університету
Серія: Філософія, культурологія, соціологія
Збірник наукових праць
Видається двічі на рік
Заснований у 2011 р.
Видання включено до міжнародної наукометричної бази
«Index Copernicus International» (Польща)

Затверджено до друку Вченою радою МДУ (протокол № 6 від 2 грудня 2021 р.)
Вісник МДУ. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія включено до Переліку наукових фахових видань України з галузі науки – культурологія (наказ МОН України № 735 від 29.06.2021 р.) з присвоєнням категорії «Б».

Редакційна колегія серії:

Відповідальний редактор – д. культурології, проф. Ю. С. Сабадаш
Заступник відповідального редактора – д. філос. н., доц. О. В. Попович
Відповідальний секретар – к. і. н., доц. О. О. Демідко
Редактор англійських текстів – ст. викладач Ю. С. Золотко

Члени редакційної колегії: д. філос. н., проф. М. Т. Братерська–Дронь, д. філос. н., ст. наук. співроб. С. В. Курбатов, д. філос. н., проф. В. А. Личковах, д. філос. н., проф. Р. Сапенько (Республіка Польща), д. філос. н., проф. О. П. Поліщук, д. філос. н. пров. спец. А. О. Ручка, д. філос. н., проф. П. Ю. Саух, д. філос. н., проф. К. Б. Шадманов (Узбекистан), д. філос. н., проф. О. С. Поліщук, к. філос. н. доц. А. М. Тормахова, к. пед. н., доц. С. І. Дичковський, д. культурології, проф. О. М. Гончарова, д. культурології, проф. І. В. Петрова, проф. Я. Курчевський (Республіка Польща), доц. к. філ. н., доц. С. М. Сороко (Республіка Білорусь), д. і. н., проф. В. Ф. Лисак, д. соц. н., ст. співроб. Л. Д. Бевзенко, д. соц. н., проф. Б. В. Слющинський, д. соц. н., проф. М. В. Туленков, д. соц. н., проф. Н. М. Цимбалюк, д. соц. н., ст. співроб. Г. І. Чепурко, д. соц. н., проф. В. М. Щербина.

Засновник Маріупольський державний університет
87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників 129 а
тел.: (0629) 58-75-66, e-mail: visnyk-culturology@mdu.in.ua
Web-site: www.visnyk-culturology.mdu.in.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.
(Серія КВ №17804-6654Р від 24.05.2011)

Тираж 100 примірників. Замовлення №469.2

Видавничий центр МДУ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК №4930 від 07.07.2015

© МДУ, 2021

ЗМІСТ	3
ФІЛОСОФІЯ	7
Гудима І. П. ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІРИ В НАДПРИРОДНЕ.	7
КУЛЬТУРОЛОГІЯ	17
Бурлака А. В. СЦЕНІЧНИЙ ІМІДЖ ЕСТРАДНОГО СПІВАКА ЯК ЧИННИК ПРОСУВАННЯ У МУЗИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ	17
Гоцалюк А. А., Виткалов С. В. МУЗЕЙНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРАКТИЦІ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ КУЛЬТУРИ	23
Гоц Л. С. ПОНЯТТЯ «МІФОЛОГЕМА»: СТУПІНЬ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНOSTІ ТА ПРОБЛЕМА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ В КУЛЬТУРОЛОГІЇ	33
Демідко О. О. ФЕНОМЕН ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ТЕАТРУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ТЕАТРАЛЬНУ КУЛЬТУРУ УКРАЇНИ	45
Живоглядова Д. Ю. ПОШУКИ ЕФЕКТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПІДТРИМКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ: КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД «ПАНДЕМІЧНОГО ПЕРІОДУ».	51
Кислюк К. В. ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ НА АВТОРСЬКИХ YOUTUBE-КАНАЛАХ	61
Короленко Є. О. ІНДУСТРІЯ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19: АНТИКРИЗОВІ РІШЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	72
Нікольченко Ю. М. «ПОВІСТЬ ВРЕМЕННИХ ЛІТ» ПРО МІНЛИВУ ДОЛЮ ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗЯ ДАВИДА ІГОРЕВИЧА	78
Paleshko Y., Nebaba N., Bohorodytska H. ROLE OF THE RELIGIOUS FACTOR IN THE GENESIS AND DEVELOPMENT OF CIVILIZATIONS OF THE WORLD	87
Романенко А. Р., Макарова Н. В. КУЛЬТУРА САМОКОРЕКЦІЇ СЦЕНІЧНОГО СТРЕСУ (НА ОСНОВІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ПРОЄКТУ «ПРАКТИЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТАРІУМ “PSY & ART”»)	96
Сліпченко Ю. О. ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ДОМІНАНТИ АВТОРСЬКОЇ ПІСНІ КИЄВА (1960- 1980-ТІ РОКИ)	105
Смоліна О. О. ПОЕТИКА ПРАВОСЛАВНОЇ КУЛІНАРІЇ	111
Тернова М. В. ТЕОРЕТИЧНА СПАДЩИНА АНГЛІЙСЬКИХ КЛАСИЦИСТІВ: ЕСТЕТИКО-	118

МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Тормахова А. М.

ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУВАННЯ В 128
УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

СОЦІОЛОГІЯ 135

Слющинський Б. В.

ВПЛИВ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ НА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ 135
СУСПІЛЬСТВА

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 140

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ В 144
ЗБІРНИКУ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ 152

CONTENTS	3
PHILOSOPHY	7
Hudyma I. RESEARCH METHODOLOGY ISSUES OF BELIEF IN THE SUPERNATURAL	7
CULTURAL STUDIES	17
Burlaka A. A POP SINGER'S STAGE IMAGE AS A FACTOR OF PROMOTION IN THE MUSIC INDUSTRY	17
Hotsaliuk A., Vytkaiov S. MUSEUM COMMUNICATION IN PRACTICE OF CULTURAL INSTITUTIONS	23
Hots L. MYTHOLOGEME: THE DEGREE OF SCIENTIFIC ELABORATION AND THE PROBLEM OF CONCEPTUALIZATION IN CULTURAL STUDIES	33
Demidko O. THE PHENOMENON OF DOCUMENTARY THEATER AND ITS INFLUENCE ON THE THEATER CULTURE OF UKRAINE	45
Zhyvohliadova D. THE SEARCH FOR EFFECTIVE MODELS OF SUPPORTING NATIONAL CULTURE: THE CANADIAN EXPERIENCE OF THE «PANDEMIC PERIOD»	51
Kysliuk K. THE REPRESENTATION OF UKRAINIAN IDENTITY ON AUTHOR YOUTUBE-CHANNELS	61
Korolenko Ye. LEISURE INDUSTRY IN THE CONVENTION OF THE COVID-19 PANDEMIC: ANTI-CRISIS SOLUTIONS AND PROSPECTS	72
Nikolchenko Yu. «TALES OF BYGONE YEARS» ABOUT THE CHANGING FATE OF THE VOLYN PRINCE DAVID IHOREVYCH	78
Paleshko Y., Nebaba N., Bohorodytska H. ROLE OF THE RELIGIOUS FACTOR IN THE GENESIS AND DEVELOPMENT OF CIVILIZATIONS OF THE WORLD	87
Romanenko A., Makarova N. CULTURE OF STAGE STRESS SELF-CORRECTION (THE CASE OF THE SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL PROJECT «PRACTICAL EXPERIMENTARIUM "PSY & ART"»)	96
Slipchenko Y. GENRE AND STYLISTIC DOMINANTS OF THE AUTHOR SONG OF KYIV (1960-1980)	105
Smolina O. POETICS OF THE ORTHODOX COOKING	111
Ternova M. THEORETICAL HERITAGE OF ENGLISH CLASSICISTS: AESTHETIC AND ART HISTORY ASPECT	118
Tormakhova A.	128

PROSPECTS OF CULTURAL AND ARTISTIC DESIGN IN RESPONSE TO THE
COVID-19 PANDEMIC

SOCIOLOGY	135
Sliushchynskyi B.	
THE INFLUENCE OF PUBLIC OPINION ON THE SOCIO-POLITICAL LIFE OF SOCIETY	135
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS	140
REQUIREMENTS FOR THE SCIENTIFIC PAPERS FOR PUBLICATION IN THE COLLECTION OF RESEARCH PAPERS	144
BOOK SHELF	152

Snezhinskaya, M.G., 2019. *Muzykalnaya industriya kak sotsiokulturnyy fenomen* [The music industry as a socio-cultural phenomenon]. Ph.D. Dissertation. Russian State University for the Humanities. Moskva. (in Russian).

Стаття надійшла до редакції 20.10.2021.

A. Burlaka

STAGE IMAGE OF A POP SINGER AS A FACTOR OF PROMOTION IN THE MUSIC INDUSTRY

The music industry is a part of modern culture, which integrates labels and companies that organize concert activities. A composer, arranger, and later a performer are involved in the process of creating a piece of music. Also the producing agencies take part in the process of creating music product. Promotion of music products (audio and video recordings), its rotation in the media, and organization of festival and concert events is a part of music industry. In the article analyzes the stage image of a pop vocalist through the prism of one of its basic elements - the creative personality of the singer. Thanks to the efforts of a team of image-makers and producers working on the stage image of the performer, the singer's image influences his advancement in the music industry. At the same time, the stage image directly depends on the personal and professional characteristics of the performer. The formation of the image is influenced by fictional figurative features of the character of the performed work, facial expressions, makeup, hairstyle, body sculptures at the time of the stage performance. Selection such external visual factors, as the choice of costume, the specifics of stage behavior due to the task of forming an attractive "product". There is a dependence on the genre of the work and individualized selection of repertoire, acting talent and skill, acting personality, ability to dramatize a song, communicate with the audience, sing on any stage (universality), individual tone of voice and pronounced stage charm and charisma. The stage image of the performers reflects the needs of the target audience and is able to promote music products in the modern media market. The performer's activities aimed at advancing in the music industry should be one that takes into account the experience of previous generations and the example of modern representatives of the music industry, which provides a lot of useful information that can be taken into account in creating a unique stage image. On the way to developing a special and individual stage image, any performer should pay attention to the following components: the desire to be bright and not be afraid to experiment; a clear understanding of the main purpose of his performance and his own artistic mission; ability to find and reveal their strengths and original sides.

Key words: stage image, pop vocals, creative individuality, music industry, charisma.

УДК 069.12

A. А. Гоцалюк

С. В. Виткалов

МУЗЕЙНА КОМУНІКАЦІЯ В ПРАКТИЦІ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ КУЛЬТУРИ

Стаття спрямована на виявлення нових форм діяльності музейних установ у сучасній культурній практиці. Наголошується, зважаючи на зміни в ціннісних орієнтаціях молоді, на важливості використання методу театралізації як

інноваційної форми діяльності музейних закладів. Охарактеризований процес розвитку театралізації музейного простору та причини впровадження цього методу у діяльність сучасних музеїв. Музейну театралізацію розглянуто як один із найбільш дієвих та ефективних засобів комунікації конкретної установи культури з відвідувачами. Розглядається досвід використання методів театралізації у практичній діяльності Музею історичних кошовностей України (Київ) та КЗ «Рівненський обласний краєзнавчий музей» обласної ради.

Ключові слова: сучасний музей, інноваційні форми, культурна практика, музейна театралізація, комунікація з відвідувачами.

DOI 10.34079/2226-2830-2021-11-22-23-33

Постановка проблеми. Прагматизація сучасного життя стимулює у той же час розвиток культурно-дозвілєвої сфери, яка стає привабливим чинником організації відпочинку, його урізноманітнення і інформаційного насичення. З іншого боку, спроба залучити на свій бік потенційних відвідувачів значно розширює перелік функцій усіх установ культури, для яких цей відвідувач є не лише центром проведення будь-яких культурних експериментів, але й засобом збільшення прибутку установи. У цьому напрямі шукають себе й музеї, розширюючи культурний простір сьогодення. Тому з площини суто просвітницької їх діяльність поступово еволюціонує до яскравої видовищності, активізації ігрового сегменту, за допомогою якого розширюється потенціал сприйняття пропонованого ними культурного продукту: екскурсій, тематичних експонувань тощо. Тож сучасні музеї, не зважаючи на свою відносно сталу і традиційну структуру, напрями діяльності, іманентно закладені в їх «технічному паспорті», роблять акцент не лише на пізнавальній, а й розважальній функції, реалізація якої пов'язана із впровадженням інноваційних форм їх роботи, однією з яких є використання методу театралізації. Хоча, і це також потрібно пам'ятати, видовищність об'єктивно робить емоційно насиченою будь-яку подію чи культурний простір загалом і з різною мірою інтенсивності вона використовувалася в практиці роботи цих установ від часу їх заснування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Оминаючи характеристику класичних праць, підготовлених ще у минулу добу, де видовищність була важливим чинником впливу на суспільну свідомість, сучасні дослідники продовжують розробляти цю перспективну лакуну.

Зазначена тема має достатньо різнопрофільну джерельну базу, втілену у численних сценарних планах заходів, творчих звітах, інтерв'ю з організаторами тощо, яка надає цьому матеріалу більшої переконливості і достовірності.

Підстави впровадження методу театралізації у практичну діяльність музейних установ розглянуто у науковій розвідці Л. Шляхтиної, яка виокремлює основні напрями театралізації у сучасному музеї в контексті реалізації його провідних функцій (Шляхтина, 2011). Впровадження методів театралізації у музейну практику розглянуто І. Щепетковою, у дисертаційній роботі якої (Щепеткова, 2006), спираючись на багаторічні дослідження діяльності музейних установ та монографічному дослідженні (Щепеткова, 2005), аналізується театралізація як прийом експозиційного рішення музейного простору, простежується еволюція експозиції як феномена культури, пропонується власна типологія театралізації музейної практики, а також досліджується феномен вистави, вмонтованої в музейний простір, зіставляючи його виражальні засоби з тією специфічною художньою виразністю, що властива музейній експозиції апіорі.

На основі висновків із праць І. Щепеткової, інша дослідниця Е. Краснова, виявляє феномен театралізації на прикладі музеїв республіки Білорусь, які є типовими,

принаймні в своїй більшості, для мережі колишніх республік постраднського культурного простору. При цьому авторка розглядає театралізацію як ефективний засіб встановлення комунікації між відвідувачем і музейною установою (Краснова, 2012), розширюючи таким чином потенціал і закладу, і заходу.

Порівняльний аналіз театру та музейної експозиції, в контексті окресленої проблематики, здійснено Т. Поляковим, зокрема у його статті проведено порівняльний аналіз простору та часу у практичній реалізації методу театралізації (Поляков, 2018). Водночас автор акцентує увагу на тому, що музейні установи мають свої переваги у впровадженні цього методу – у театрі відвідувач займає пасивну позицію, а в музеї – навпаки, він знаходиться «у русі» і може стати навіть «співавтором» сценариста. І саме активною складовою у сприйнятті культурного продукту, музейна мережа й має низку пріоритетів серед установ культури. В. Банах, виявляючи інноваційний потенціал сучасних музеїв України, також торкається театралізації як сучасного засобу ефективної комунікації (Банах, 2016). І в цьому плані його розвідка лише зайвий раз підкреслює актуальність даної проблеми та намагання її поставити у дослідницький пріоритет. Одним словом, цю лакуну достатньо активно розробляють науковці різних напрямів.

Так, практичний досвід використання театралізації у музейній діяльності Дніпровського національного історичного музею досліджував А. Москалець (Москалець, 2016), Миколаївського обласного художнього музею ім. В. Верещагіна – Я. Давиденко (Давиденко, 2018), Волинського краєзнавчого музею – С. Чибирак (Чибирак, 2019), філії Національного музею історії України – Музею історичних коштовностей України – О. Дженкова (Дженкова, 2016), Історико-етнографічного заповідника «Переяслав» – С. Микитченко та ін., але переважна більшість дослідників схиляється до думки про необхідність розширення засобів впливу на реальну та потенційну аудиторію сучасного музею з метою розширення її участі у пропонуванних заходах та й зміні культурної ситуації загалом.

Проблема реалізації методу театралізації у музейних установах регіонів є, як правило, малодослідженою. Причиною цього можна вважати лише той факт, що музейна мережа регіонів потенційно слабша в організаційно-технічному, а надто - кадровому плані. Та й дослідників цієї сфери в регіонах значно менше, а місцеві краєзнавці свій науковий пошук обмежують, як правило, характеристикою культурного потенціалу «своїх» установ, акцентують увагу на характеристиці постатей, їх ролі у поширенні місцевої інформації у суспільну свідомість. Хоча саме в регіонах зберігається безліч артефактів, здатних стати предметом зацікавлення найвибагливішої аудиторії особливо у рамках державної Програми розвитку регіонального туризму.

Рівненщина, як культурний сегмент Західного Полісся, також є недостатньо вивченою у цьому плані, хоча деякі аспекти її практичної сторони висвітлені на сайтах обласного краєзнавчого музею, Острозького й Дубенського державних історико-культурних заповідників, КАЦ «Пересопниця» тощо, публікаціях місцевих краєзнавців (І. Пашука, Б. Столярчука, М. Федоришина), непоодиноких розвідках регіональних науковців: С. Виткалова, М. Кучінка, Б. Прищепи, О. Прищепи, Т. Пономарьової, Т. Самсонюк та ін.

Мета статті: розглянути музейну театралізацію як вид сучасної комунікації з відвідувачами, використовуючи досвід Рівненського обласного краєзнавчого музею.

Виклад основного матеріалу. Музей від початку його створення був місцем набуття емоційних вражень, джерелом знань, осередком спілкування та надавав можливість зробити дозвілля активним та змістовним. Відтак, вплив музею на емоційний і духовний стан людини є очевидним. Історичні процеси й динамічні зміни в усіх сферах людської життєдіяльності вносять корективи у функціонування музейних установ. Сучасні музеї

використовують форми організації культурно-дозвілєвої діяльності, мало актуалізовані у минулу добу – круглі столи, конференції, майстер-класи, виїзні уроки, організацію пересувних виставок, читання лекцій з використанням мультимедійних технологій тощо. Проте, у час посиленої конкурентної боротьби за відвідувача, заклади культури постійно впроваджують інноваційні проекти, намагаючись створити більш комфортні умови для перебування відвідувачів у закладі і максимально їх зацікавити. Та й переймаючись цією проблематикою, усе більше фахівців-музеологів починають досліджувати теоретико-прикладні аспекти впровадження нових форм і методів роботи, зокрема й музейну театралізацію, як найбільш ефективну форму сучасної регіональної культурної практики.

Тож музейна театралізація XXI ст. стає одним із дієвих засобів встановлення комунікаційних зв'язків між відвідувачем і музеєм. Проте передумови появи й формування даного поняття почали з'являтися ще у першій пол. XX ст. і набули популярності наприкінці 70-х років у західноєвропейських країнах, диференціюючи публіку у зміні ставлення до цієї установи. На початку XXI ст. досвід успішної реалізації цього методу закордонними музеями почали використовувати й столичні, а згодом і музеї обласних центрів України.

Так, 20 травня 2006 року у Музеї історичних коштовностей України дебютувала театралізована екскурсія, аналогів якої Києву, не мав. Цим заходом, проведеним уже після закриття музею у вечірній час, Україна підтримала міжнародну акцію «Ніч музеїв», ініціаторами якої виступила Міжнародна Рада музеїв і Міністерство культури та комунікацій Франції. Таким чином і вітчизняні музейні установи долучились до міжнародної музейної спільноти, запропонувавши відвідувачам – як дорослим, так і дитячій аудиторії – унікальний формат екскурсії, до того ж у незвичний для них час (Дженкова, 2016).

Музейно-театральна вистава – тобто вистава, поставлена у специфічному музейному сценічному просторі, – з точки зору музеєзнавства, є темою побічною, дотичною до основної функції музеїв. З іншого боку, і музейно-театральна вистава, і процес «театралізації музею» вже чимало часу існує як феномен сучасної культурної практики та форма взаємодії з відвідувачем.

Процес розвитку «театралізації» музейного простору розгортається у трьох основних напрямках: драматургічної подачі матеріалів в експозиції; розширення виразових засобів експозиції за рахунок привнесення нетипових для звичайної екскурсії елементів (музичний супровід, світлові, шумові, сенсорні ефекти, ігрова, або так звана театральна поведінка у просторі експозиції); створення на території музеїв повноцінних музейно-театральних вистав тощо.

Сприйняття віддалених у часі подій значно підсилюється емоційно під час театралізації, завдяки якій з'являється можливість подати інформацію від першої особи, в ліричній манері художнього стилю, підсиливши вплив музичним супроводом, асоціативною поезією тощо. Відвідувачам різних вікових категорій експозиційний матеріал та історичні події, подані у такий спосіб, стають зрозумілішими та ближчими, адже відбуваються у неформальній обстановці, реалізуються за ініціативи самого відвідувача, а отже базовані на його мотиваційній складовій.

Досвід проведення театралізованих екскурсій, використаний у філії Національного музею історії України – Музею історичних коштовностей України, який зберігає безцінні ювелірні вироби, що відтворюють еволюцію ювелірного мистецтва протягом майже 5 тис. років. Світову славу музею принесло унікальне зібрання скіфського золота. Дорогоцінний декор зброї та кінського спорядження, посуду та одягу, персні, сережки, колти й скроневі підвіски, гривни, нагрудні прикраси, залишені в похованнях знаті, начебто відкривають нині вікно у скіфський світ.

Саме світ з іншими вимірами та уявленнями, спробували відтворити у формі театралізованої екскурсії «Скіфія золота» у цьому музеї. За задумом організаторів, у віртуальну мандрівку до загадкового та таємничого скіфського світу мав вести представник цього стародавнього племені. Надзвичайно важливим завданням для працівників музею стало, демонструючи художні скарби скіфської знаті, донести думку про те, що це не лише майстерно оброблений тисячоліттями, а тому й дорогоцінний метал (мова йде про унікальні сакральні речі, наповнені особливою енергетикою); а золото, в якому навіки закарбовані особливі священні ритуали; це художньо досконалі речі, з якими пов'язані долі, віра і сподівання людей, що жили майже три тис. років тому.

Поза сумнівом, що така програма мала успіх. Музейні співробітники бачили, що сприйняття історичного й експозиційного матеріалу відвідувачами стало значно ефективнішим, емоційнішим, ніж під час проведення звичайної тематичної екскурсії. Як наслідок, виник неабиякий попит на екскурсію саме у такому форматі, і тому вирішено впровадити театралізовану екскурсію на постійній основі як альтернативу тематичній (Дженкова, 2016).

Композиційно програма поділялася на дві частини. Перша, умовно екскурсійна, проходила у просторі експозиції перших трьох зал музею. У перший, дебютний рік упровадження театралізованої екскурсії головною дійовою особою стала скіфська цариця. Проте згодом сценарій доопрацьовувався і в результаті головними дійовими особами були чотири актори-аматори – працівники музею, що виконували ролі представників скіфської еліти (Цариця, Амазонка, Воїн) та сучасник-екскурсовод, що допомагав не загубитися у минулому та давав необхідні пояснення з позиції сьогодення.

Над створенням історично-правдивого скіфського вбрання працівники музею звернулися до Державного інституту декоративно-прикладного мистецтва та дизайну. Завдячуючи зусиллям студентів інституту під керівництвом канд. іст. наук А. Ключко створено керамічні прикраси і скіфські костюми, що повністю відтворювали фасон і фактуру вбрання скіфської доби. Підсилення емоційного впливу на учасників здійснюється завдяки відеоматеріалам. Над відео-роботами працювали фахівці відділу впровадження технічних засобів НМІУ і саме для реалізації театралізованої екскурсії змонтовано два фільми. Один із них демонструється під час вступної частини, ще до появи «основних героїв» (Дженкова, 2016). Фільм дає уявлення про те, хто такі скіфи, коли вони прийшли на землі сучасної України, яку територію зайняли, їх культурну діяльність, спосіб життя тощо. Та й факт підготовки такого комплексного заходу суттєво розширює потенціал усіх зайнятих у його проведенні.

Подібні речі активно використовуються і в регіонах, до прикладу, у Музеї родинних професій, що в Івано-Франківську (Фабрика, упоряд., 2021), в якому зазначена практика формує у відвідувачів інший погляд на власну спадщину та й традиційно-побутову культуру загалом.

У практичну діяльність Рівненського обласного краєзнавчого музею (КЗ «РОКМ») театралізовані екскурсії увійшли за ініціативи його директора – О. Булиги і стали результатом упровадження іншого інноваційного рішення – директорських екскурсій, які також виявилися візитівкою музейної справи Рівненщини, адже функції екскурсовода на час самої екскурсії виконував директор – О. Булига, який знайомив відвідувачів із роботою музейної установи та цінними експонатами установи (Офіційний веб-сайт Рівненського обласного краєзнавчого музею, 2017).

Наразі працівники КЗ «РОКМ» розробили та успішно реалізують три екскурсії з використанням методу театралізації, зокрема нічна екскурсія «В гостях у князя Любомирського» та екскурсія вихідного дня – «Мандрівка крізь століття». Також на

базі сектору КЗ «РОКМ» – «Літературного музею У. Самчука» до переліку екскурсій включено й театралізовану екскурсію «У гостях в Уласа Самчука». Зважаючи на потенціал цього музею, в організації таких екскурсій є певні особливості. На відміну від київських колег, усі реквізити, зважаючи на матеріальний стан закладу, зокрема й костюми, використані під час театралізованої екскурсії, виконано працівниками музею, а більшість реквізитів – є їх власністю. Проте, зроблено це настільки органічно й у відповідності зі сценарним задумом, що відвідувач, перебуваючи на театралізованому дійстві і відчуючи «теплу атмосферу прийому», не здогадується про докладені зусилля місцевих «музейників».

Однією з перших у КЗ «РОКМ» впроваджена нічна театралізована екскурсія «В гостях у князя Любомирського». За сценарним задумом вона умовно поділена на три частини: 1. Зустріч гостей; 2. Ознайомлення відвідувачів із наявною виставковою експозицією музею; 3. Кульмінація та створення згуртованості у процесі пригощання учасників екскурсійного дійства.

Важливим сегментом дійства є створення атмосфери минулих століть, що бере початок у момент зустрічі відвідувачів із Ф. Любомирським. Він, як головна дійова особа, запрошує присутніх у музеї на гостину. А його друзями, з якими відбувається подальше знайомство, є Мавка, Ярослава, Софія, Л. Любомирська.

Незабутнім залишається враження від отримання з рук князя Любомирського спеціального посвідчення, що підтверджує той факт, що відвідувач екскурсії зустрівся з лісовою Мавкою, познайомився з дорогобузькою княгинею Ярославою та матір'ю дружинника Софією; дізнався про життя, побут та бойові походи козаків; занурився у таємниці життя княгині Любомирської; зустрівся на творчому вечорі з В. Короленком (видатним письменником, що чимало часу жив і працював у Рівному); перегорнув невідомі сторінки історії Української Повстанської армії; узяв участь у вечорницях (Офіційний веб-сайт Рівненського обласного краєзнавчого музею, 2017). Таким чином, один захід охоплює значний історичний період.

Театралізована екскурсія КЗ «РОКМ» – «Мандрівка крізь століття» спрямована на активне залучення відвідувачів до процесу отримання інформації про деякі особливості життєдіяльності людей кам'яного віку, давньоруської держави й Запорозької Січі.

Театралізовані тематичні вечори проводять й працівники сектору КЗ «РОКМ» – Літературного музею Уласа Самчука – О. Медведєва та Н. Бояр. Театралізований тематичний вечір у музеї є специфічною сценічною композицією з гранично конкретизованим сюжетом, в основу якого покладено реальні факти і реальні долі людей.

Зазначимо, що практичний досвід упровадження театралізованого дійства об'єднує роботу музейних працівників регіону, змушує останніх шукати нові форми залучення потенційної аудиторії, а відвідувачі збагачуються новою інформацією.

Так, у процесі реалізації проекту – театралізованого заходу «Від старовинних рукописних книг до сучасних креативних», працівники Літературного музею ім. У. Самчука, контактували з фахівцями Острозького музею книги та друкарства. Основною метою проведення цього заходу стало ознайомлення відвідувачів із літературою XIX – XX ст., процесом її виготовлення та стародруками, наявними у фондах Острозького музею.

Наразі лише три музеї Рівненщини – Обласний краєзнавчий музей, Національний історико-культурний заповідник м. Дубно («Духи і легенди Дубенського замку» й «Історія тортур та покарань») і Державний історико-культурний заповідник м. Острога («Епоха Відродження»), здійснюють театралізовані екскурсії.

Створюючи такі проекти, музейні співробітники ставили за мету вплинути на відвідувача і подати йому цілком звичні для нього речі у новому форматі. Одним із

завдань також стало органічне поєднання в конкретному дійстві традиційну музейну екскурсію з її науково-просвітницькою функцією, театральним видовищем, що має суттєвий вплив на емоційну сферу. Спробувати, використовуючи як музейні засоби, так і засоби, запозичені з інших «мов» мистецтва, поєднати їх у реальному, тобто близькому до оригінального, співвідношенні і створити, таким чином, окремий вид дійства, який би відрізнявся і від музейного, і від театального дійства та став конкурентоздатним культурним продуктом, який охоче сприймає аудиторія (Офіційний веб-сайт Рівненського обласного краєзнавчого музею, 2017).

Відзначимо, що одна з переваг нічних екскурсій – достовірність інформації. Музеям, як науковим (науково-просвітницьким) установам, – вірять. Сюди йдуть не лише за емоціями, а й за достовірною інформацією, яку знайти можна лише тут (враховуючи той інформаційний хаос, в якому перебуває сучасна людина). До речі, невелика організаційно-технічна спроможність музею теж є перевагою. Це і зменшення відстані від акторів (важливо при цьому, щоб їх костюми теж були якомога достовірнішими) та «декорацій» до відвідувача. Цей факт впливає на відвідувачів, які відчують себе учасниками вистави, учасниками певних історичних подій. Ще однією перевагою у цьому процесі є рух. Адже відвідувачі театралізованого дійства активно пересуваються залами музею, кожен з яких має свої «декорації», антураж, свою атмосферу, інформаційне навантаження. Усе це у сукупності й динаміці формує у відвідувачів відчуття руху як у просторі, так і часі.

Звісно, реалізація подібних проєктів потребує часу, натхнення і певних матеріальних витрат, а також надійних партнерів. Це – ексклюзивні (іміджеві) проєкти і створювати якісні конкурентоздатні дійства самотужки музею не під силу: не вистачить ні технічної бази, ні професійної майстерності. Тому лише об'єднання зусиль усіх зацікавлених структур – запорука успіху музею.

У той же час такі проєкти не можуть замінити традиційні види музейної роботи з відвідувачем. Разом із тим, вони викликають зацікавленість, змушують розширювати інформацію про музей (телевізійні сюжети, статті в періодичній пресі, обговорення на конференціях), формують позитивний імідж музею як цікавого, сучасного, інтелектуально-розважального центру, потрібного сучасній людині. Звернення до засобів театралізації, спрямованих на безпосередній контакт з аудиторією, є природним і цілком виправданим. Основа театралізації – драматургічно осмислений текст візуально організованої в просторі експозиції. Разом із тим, театралізація сьогодні застосовується як метод рекреаційно-пізнавальної форми роботи музею з відвідувачами. Однак сучасна практика свідчить, що в музеї потрібно використовувати театралізацію в органічній єдності з сутністю і тематичною спрямованістю експозиції. Різноманітні вистави, виставки, концерти, бали, історичні реконструкції тощо поглиблюють і розгортають представлену тематику під більш «демонстраційним» кутом, перетворюють музей на центр культурної комунікації. Це переконливо доводить, до прикладу, творчий склад співробітників замку Любарта у Луцьку, який саме за допомогою цього сегменту активно позиціонує місто і як оригінальний політичний центр Європи («Ніч у Луцькому замку», «1429: З'їзд європейських монархів у Луцьку», «Луцьк – колиска об'єднаної Європи», «Стародавній Лучеськ – доблесть віків»). Є подібні практики і в інших регіонах країни (Презентували 3D-тур «Віртуальний Луцьк», 2013; Сущенко та Кравченко, 2018).

Поза сумнівом, що театально-музейні проєкти можуть і повинні бути комерційно вигідними, утім для цього необхідно розробляти відповідну рекламну кампанію та стратегію прокату такої вистав чи будь-яких інших форм театралізації, оскільки втримати інтерес сучасного відвідувача, який живе у перенасиченому інформаційному просторі, достатньо складно. Утім, такі заходи є важливим чинником формування

нових ціннісних орієнтацій сучасного соціуму, формуванню патріотизму, нового ставлення до власної культурної спадщини.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Тож погляд на музей крізь призму театралізації дає новий ракурс бачення таких понять як інтерактивність, наповненість, розширення комунікативних форм і методів взаємодії з соціумом; проектування музейного простору і технологій його освоєння, актуалізацію музейного знання, художнє осмислення музейної експозиції. А це, у свою чергу, допомагає виокремити музей в системі культурної діяльності.

Метод театралізації по-новому «висвітлює» й експозицію установи, позитивно впливаючи на її імідж та формуючи новий, ефективний вид комунікаційної взаємодії з відвідувачами. Окремого дослідження потребує й розгляд сценарного аспекту підготовки такого дійства та виявлення його впливу на ефективність реалізації театралізованих екскурсій і введення музею до загальної структури мережі установ культури.

Бібліографічний список

- Бабенко, Л.О., 2018. Масові театралізовані свята у музейних закладах культури (на досвіді роботи Миколаївського обласного художнього музею імені В.В. Верещагіна). *Молодий вчений*, 12(64), с.34-37. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-9>
- Банах, В.М., 2016. Музейні інновації та інтерактивність у теорії та практиці музейної справи. *Historical and cultural studies*, 3(1), с.1-5.
- Давиденко, Я.К., 2018. Ніч у музеї як креативна форма роботи в умовах соціокультурних змін. *Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна*, [онлайн] 10 квітня. Доступно: <<http://vereschagin.com.ua/uk/zhittya-muzeyu/publkacz/557-nch-u-muze-yak-kreativna-forma-roboti-v-umovakh-soczokulturnix-zmn.html>> [Дата звернення 7 вересня 2021].
- Дженкова, О.В., 2016. «Театралізація» у музеї як феномен сучасної культури та форма взаємодії з відвідувачем (десятирічний досвід проведення театралізованих екскурсій у філії Національного музею історії України – Музеї історичних коштовностей України). *Вісник Одеського Історико-Краєзнавчого Музею*, 15, с.47-54.
- Краснова, Е.Л., 2012. Музейная театрализация как одно из направлений современных коммуникативных тенденций: на примере музеев Республики Беларусь. *Вопросы музеологии*, 1, с.31-34.
- Москалець, А.А., 2016. Театралізація в музеї. *Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д.І. Яворницького*, [онлайн] 3 лютого. Доступно: <http://www.museum.dp.ua/article_2015_51.html> [Дата звернення 7 вересня 2021].
- Офіційний веб-сайт Рівненського обласного краєзнавчого музею, 2017. [онлайн] Доступно: <<http://museum.rv.gov.ua/>> [Дата звернення 7 вересня 2021].
- Поляков, Т.П., 2018. *Музейная экспозиция: методы и технологии актуализации культурного наследия*. Москва: Институт наследия.
- Презентували 3D-тур «Віртуальний Луцьк», 2013. *Волинська Пост*, [онлайн] 24 грудня. Доступно: <<http://www.volynpost.com/news/24858-prezentuvaly-3d-tur-virtualnyjluck>> [Дата звернення 7 вересня 2021].
- Сущенко, О.А. та Кравченко В.В., 2018. *Становлення віртуального туризму як напрямку розвитку інформатизації діяльності туристичного підприємства*. Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура, 140, с.19–24.
- Фабрика, Р., упоряд., 2021. *Музей родинних професій*. 2-ге вид. Івано-Франківськ.

- Чибирак, С., 2019. Використання методу театралізації в експозиційно-виставковій роботі Волинського краєзнавчого музею. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія: Історичні науки*, 7, с.172-176.
- Шляхтина, Л.М., 2011. Современный музей: Идеи и реалии. *Вопросы музеологии*, 2, с.14-19.
- Щепеткова, И.А., 2005. *Музей: метаморфозы театральности*. Санкт-Петербург: Знак.
- Щепеткова, И.А., 2006. *Театрализация музейного пространства как форма взаимодействия с посетителями*. Кандидат наук. Автореферат. Санкт-Петербургский государственный университет культуры и искусств.

References

- Babenko, L.O., 2018. Masovi teatralizovani sviata u muzeinykh zakladakh kultury (na dosvidi roboty Mykolaivskoho oblasnoho khudozhnogo muzeiu imeni V.V. Vereshchahyna) [Mass theatricalized holidays in the cultural institutions of the museum (on the example of work of the Nikolaev regional art museum named after V.V. Vereshchagin)]. *Molodyy vchenyy*, 12(64), pp.34-37. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-9> (in Ukrainian).
- Banakh, V.M., 2016. Muzeini innovatsii ta interaktyvnist u teorii ta praktytsi muzeinoi spravy [Museum innovation and interactivity in museum: theory and practice]. *Museum innovation and interactivity in museum: theory and practice*, 3(1), pp.1-5. (in Ukrainian).
- Chybyrak, S., 2019. Vykorystannia metodu teatralizatsii v ekspozytsiino-vystavkovii roboti Volynskoho kraieznavchoho muzeiu [The Use of the Staging Method in Exposition and Exhibition Work of Volyn Regional Museum]. *Naukovyi visnyk Shkhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky. Serii: Istorychni nauky*, 7, pp.172-176. (in Ukrainian).
- Davydenko, Ya.K., 2018. Nich u muzei yak kreatyvna forma roboty v umovakh sotsiokulturnykh zmin [Night at the museum as a creative form of work in terms of socio-cultural change]. *The V.V. Vereshchagin Mykolaiv Art Museum*, [online] April 10. Available at: <http://vereschagin.com.ua/uk/zhittya-muzeyu/publkacz/557-nch-u-muze-yak-kreatyvna-forma-roboti-v-umovax-soczokulturnix-zmn.html> [Accessed 7 September 2021]. (in Ukrainian).
- Dzhenkova, O.V., 2016. «Teatralizatsiia» u muzei yak fenomen suchasnoi kultury ta forma vzaiemodii z vidviduvachem (desiatyrichnyi dosvid provedennia teatralizovanykh ekskursii u filii Natsionalnoho muzeiu istorii Ukrainy – Muzei istorychnykh koshtovnostei Ukrainy) [Museum «theatricalization» as a phenomenon of modern culture and a form of interaction with visitors. (based on 10-years experience of holding a theatrical guided tours at the Museum of Historical Treasures of Ukraine)]. *Visnyk Odeskoho Istoryko-Kraieznavchoho Muzeiu*, 15, pp. 47-54. (in Ukrainian).
- Fabryka, R., compiler, 2021. *Muzei rodynnykh profesii [Museum of family professions]*. 2nd ed. Ivano-Frankivsk. (in Ukrainian).
- Krasnova, Ye.L., 2012. Muzeynaya teatralizatsiya kak odno iz napravleniy sovremennykh kommunikativnykh tendentsiy: na primere muzeev Respubliki Belarus [Museum theatricalization as one of the directions of modern communication trends: the example of museums in the Republic of Belarus]. *The Problems of Museology*, 1, pp.31-34. (in Russian).
- Moskalets, A.A., 2016. Teatralizatsiia v muzei [Theatrical performance in the museum]. *Dmytro Yavornytsky National Historical Museum of Dnipro*, [online] 3 February.

- Available at: <http://www.museum.dp.ua/article_2015_51.html> [Accessed 7 September 2021]. (in Ukrainian).
- Polyakov, T.P., 2018. *Muzeynaya ekspozitsiya: metody i tekhnologii aktualizatsii kulturnogo naslediya* [Museum exposition: methods and technologies of cultural heritage actualization]. Moskva: Institut naslediya. (in Russian).
- Prezentuvaly 3D-tur «Virtualnyi Lutsk» [Presented 3D-tour "Virtual Lutsk"], 2013. *Volyn Post*, [online] December 24. Available at: <<http://www.volynpost.com/news/24858-prezentuvaly-3d-tur-virtualnyluc>> [Accessed 7 September 2021]. (in Ukrainian).
- Shchepetkova, I.A., 2005. *Muzej: metamorfozy teatralnosti* [Museum: Metamorphoses of Theatricality]. Sankt-Peterburg: Znak. (in Russian).
- Shchepetkova, I.A., 2006. *Teatralizatsiya muzeynogo prostranstva kak forma vzaimodeystviya s posetiteliymi* [Theatricalization of museum space as a form of interaction with visitors]. Ph.D. Abstract. Saint-Petersburg State Institute of Culture. (in Russian).
- Shlyakhtina, L.M., 2011. *Sovremennyy muzej: Idei i realii* [The contemporary museum: ideas and reality]. *The Problems of Museology*, 2, pp.14-19. (in Russian).
- Sushchenko, O.A. and Kravchenko V.V., 2018. Stanovlennia virtualnoho turizmu yak napriamu rozvytku informatyzatsii diialnosti turystychnoho pidpriemstva [The development of virtual tourism as a direction of development of informatization of the activities of the tourist enterprise]. *Municipal economy of cities. Series: Technical Sciences and Architecture*, 140, pp.19–24. (in Ukrainian).
- The official website of the Rivne Regional Museum of Local Lore*, 2017. [online] Available at: <<http://museum.rv.gov.ua/>> [Accessed 7 September 2021]. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 18.10.2021.

A. Hotsaliuk
S. Vytkaľov

MUSEUM COMMUNICATION IN PRACTICE OF CULTURAL INSTITUTIONS

The relevance of the topic is due to the increased attention to the issues of dramatization in the practice of modern cultural institutions, including museums, as the latter contributes to a better perception of information, makes the visitor a participant in a particular museum event. All this helps to increase the attendance at a particular cultural institution.

The article is aimed to identify new forms of activity of museum institutions in modern cultural practice. Taking into account changes in the value orientations of young people, the importance of using the method of dramatization as an innovative form of activity of museum institutions is emphasized. The process of the development of museum space dramatization and reasons for introduction of this method in modern museums activity is characterized. Museum dramatization is considered as one of the most effective and efficient means of communication of a particular cultural institution with visitors. It is emphasized that there is a certain complexity of such activities related to the production of costumes, preparation of a high-quality script, etc. The practices of using theatrical methods in practical activities of the Museum of Historical Treasures of Ukraine (Kyiv) and Rivne Regional Museum of Local Lore of the Regional Council are considered.

The following scientific research methods were used in this article: content analysis, the interview, polls for identifying the effectiveness of the method of dramatization and its prospects in cultural practice.

The practical significance of the research implies in the use of the obtained results in the practical activities of cultural institutions, especially museums. Dramatization makes any event of a cultural institution more spectacular and therefore better perceived by visitors.

Key words: *modern museum, innovative forms, cultural practice, museum dramatization, communication with visitors.*

УДК 316.75

Л. С. Гоц

ПОНЯТТЯ «МІФОЛОГЕМА»: СТУПІНЬ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНOSTІ ТА ПРОБЛЕМА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ В КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Оглядово-узагальнююча стаття присвячена аналізу досліджень міфологеми та проблемі концептуалізації цього поняття в культурології. Надається аналіз фундаментальних наукових праць та тематично-хронологічна класифікація тем дисертаційних робіт ближнього зарубіжжя й України за останні 20 років, предметом яких стала міфологема. Виявлено значну теоретичну лаку в осмисленні міфологеми в українській культурології: майже всі дисертаційні дослідження проводяться в царині філології. Також давно на часі й проблема концептуалізації поняття «міфологема» в теорії культури. Виявлено дві панівних інтерпретації поняття «міфологема»: вузьке, але й вельми розмите трактування міфологеми у філологічних штудіях; більш концептуально – як структурна одиниця міфологічного тексту й культури взагалі, – міфологема розглядається у філософії, зокрема у річниці системного й структурного підходу до культури. Стверджується, що саме така оптика осмислення відповідає специфіці культурології як метадисципліни має стати теоретичним орієнтиром культурологічної концептуалізації феномену міфологеми як позаісторичної культуротворчої структури й невід’ємної складової людської психіки й буття.

Ключові слова: *міфологема, міф, аналіз літератури, концептуалізація, культурна універсалія, культурологія.*

DOI 10.34079/2226-2830-2021-11-22-33-44

Постановка проблеми. Вибір предметом наукового дослідження проблематики міфологеми зумовлений як її визначним культуротворчим значенням, так і браком теоретичного осмислення в культурології.

Міфологеми відносяться до *ключових культуротворчих структур людської психіки*, а значить і буття. Ряд дослідників у тій чи іншій формі висловлювали думку про те, що міфологема являє собою міфологічний *метатекст*, який експлікується із несвідомого, розгортаючись в поліфонічні за формою й сенсами тексти культури (Кереньи и Юнг, 1996, с.12; Хазов, 2009, с.5; Круталевич, 2016; Шишова, 2002, с.7-8). Філософ і культуролог В.К. Хазов робить влучне узагальнення: «Міфологеми ... є структурними підставами різних феноменів культури, найчастіше визначаючи їх як у формальному, так і в змістовному плані. Таким чином, описавши систему міфологем, ми отримуємо ключ до розуміння ряду особливостей тієї чи іншої конкретно історичної культурної системи»

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БОГОРОДИЦЬКА ГАННА ЄВГЕНІВНА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

БУРЛАКА АННА ВІТАЛІЇВНА – аспірантка кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля Київського національного університету культури і мистецтв

ВИТКАЛОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

ГОЦАЛЮК АЛЛА АНАТОЛІЇВНА – доктор філософських наук, професор, професор Київського національного університету культури і мистецтв

ГОЦ ЛЮДМИЛА СЕРГІЇВНА – кандидат культурології, доцент кафедри Культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

ГУДИМА ІГОР ПЕТРОВИЧ – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету

ДЕМІДКО ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології Маріупольського державного університету

ЖИВОГЛЯДОВА ДАРИНА ЮРІЇВНА – аспірантка кафедри етики, естетики та культурології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

КИСЛЮК КОСТЯНТИН ВОЛОДИМИРОВИЧ – професор кафедри культурології Харківської державної академії культури, д-р культурології, кандидат філософських наук, професор

КОРОЛЕНКО ЄВГЕНІЯ ОЛЕГІВНА – асистент кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля Київського національного університету культури і мистецтв

МАКАРОВА НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА – аспірантка кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії імені П. І. Чайковського

НЕБАБА НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

НІКОЛЬЧЕНКО ЮЗЕФ МОЙСЕЙОВИЧ – доцент, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

ПАЛЕШКО ЯНА СЕРГІЇВНА – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

РОМАНЕНКО АНАСТАСІЯ РОМАНІВНА – доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

СЛІПЧЕНКО ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА – аспірантка Київського національного університету культури і мистецтв

СЛЮЩИНСЬКИЙ БОГДАН ВАСИЛЬОВИЧ – професор кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету, доктор соціологічних наук, професор

СМОЛІНА ОЛЬГА ОЛЕГІВНА – доктор культурології, професор, професор кафедри філософії, культурології та інформаційної діяльності Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

ТЕРНОВА МАРИНА ВОЛОДИМИРІВНА – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних наук Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

ТОРМАХОВА АНАСТАСІЯ АНАТОЛІЇВНА – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри етики, естетики та культурології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BOHORODYTSKA HANNA – Ph.D. in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies, University of Customs and Finance,

BURLAKA ANNA – Graduate student of the Department of Event Management and Leisure Industry, Kyiv National University of Culture and Arts

VYTKALOV SERHII – Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Event Industries, Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State University for the Humanities

HOTSALIUK ALLA – Doctor of Philosophy, Professor, Professor, Kyiv National University of Culture and Arts

HOTS LIUDMYLA – Ph.D. (Cultural Studies), Associate Professor Department of Cultural Studies and cross-cultural communication National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

HUDYMA IHOR – Doctor of Philosophy, Professor, Professor, Professor of Philosophy and Sociology, Mariupol State University

DEMIDKO OLHA – Doctor of Sciences (Sc.D., History), Associate professor, Associate professor of of Cultural Studies and Information Activities Department, Mariupol State University

ZHYVOHLIADOVA DARYNA – Graduate student of the Department of Ethics, Aesthetics and Cultural Studies, Taras Shevchenko National University of Kyiv

KOROLENKO YEVHENIIA – Assistant of the Department of Event Management and Leisure Industry Kyiv National University of Culture and Arts

KYSLIUK KONSTIANTYN – Professor of the Department of Cultural Studies of the Kharkiv State Academy of Culture, Doctor of Cultural Studies, Candidate of Philosophical Sciences, Professor

MAKAROVA NATALIYA – graduate student of the Department of Theory and History of Culture of the Tchaikovsky National Academy of Music

NEBABA NATALIYA – Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies University of Customs and Finance

NIKOLCHENKO YUZEK – Associate Professor, Associate Professor of Cultural Studies and Information Activities Department, Mariupol State University

PALESHKO YANA – Ph.D. in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional

Studies University of Customs and Finance

ROMANENKO ANASTASIIA – Associate Professor of the Department of Instrumental and Performing Arts, Institute of Arts, Borys Hrinchenko University of Kyiv

SLIPCHENKO YULIIA – Postgraduate student of Kyiv National University culture and arts

SLIUSHCHYNSKYI BOHDAN – Doctor of sociological sciences, Professor, Professor of the Department of Sociology, Mariupol State University

SMOLINA OLHA – Doctor of Science in Cultural Studies, professor, Philosophy, Cultural Studies and Informational Activity Department Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

TERNOVA MARYNA – (PhD Philosophy science) Associate professor of the department of social sciences in Kyiv National I. K. Karpenko-Kary Theatre, Cinema and Television University

TORMAKHOVA ANASTASIIA – Doctor of Sciences (Sc.D., Philosophy), Associate professor, Associate professor of Ethics, Aesthetics and Culture Department, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ФІЛОСОФІЯ, КУЛЬТУРОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ
ВИПУСК 22

Редакційна колегія серії:

Відповідальний редактор – д. культурології, проф. Ю. С. Сабадаш
Заступник відповідального редактора – д. філос. н., доц. О. В. Попович
Відповідальний секретар – к. і. н., доц. О.О.Демідко
Редактор англійських текстів – ст. викладач Ю. С. Золотько

Засновник Маріупольський державний університет
87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників 129 а
тел: (0629)58-75-66, e-mail: visnyk-culturology@mdu.in.ua
Web-page: www.visnyk-culturology.mdu.in.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.
(Серія КВ №17804-6654Р від 24.05.2011)
Тираж 100 примірників. Замовлення №469.2

Видавничий центр МДУ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК №4930 від 07.07.2015

© МДУ, 2021